

ΑΠ 1698/2022. Πλαστογραφία και χρήση πλαστού εγγράφου. Σύμφωνα δε με την κρατούσα υπό την ισχύ του παλαιού ΠΚ άποψη, που παραμένει και με το νέο ΠΚ επίκαιρη, η απορροφηθείσα χρήση του πλαστού από τον ίδιο τον πλαστογράφο αναβιώνει, όταν αυτός δεν μπορεί για οποιοδήποτε λόγο να τιμωρηθεί για την απορροφώσα πλαστογραφία εξαιτίας αθώωσης, παραγραφής και μάλιστα ανεξαρτήτως αν η χρήση έγινε πριν ή μετά τη συμπλήρωση του χρόνου αυτής (Ολ ΑΠ 1284/1992). Ακριβώς, για το ενδεχόμενο της αναβίωσης και για να καταστεί χωρίς προβλήματα δυνατή η επιτρεπτή μεταβολή της κατηγορίας, θα πρέπει στην τελευταία (περί πλαστογραφίας) να περιγράφεται η πράξη της χρήσης του πλαστού ως ιστορικό γεγονός (ΑΠ 1026/2022) ...»

«...

Στο περί πλαστογραφίας και χρήσης πλαστού εγγράφου άρθρο 216 παρ. 1 και 3 εδάφ. α Π.Π.Κ. ορίζετο, ότι: "1. Όποιος καταρτίζει πλαστό ή νοθεύει έγγραφο με σκοπό να παραπλανήσει με τη χρήση του άλλον σχετικά με γεγονός που μπορεί να έχει έννομες συνέπειες τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον τριών μηνών. Η χρήση του εγγράφου από αυτό θεωρείται επιβαρυντική περίπτωση. 3. Αν ο υπαίτιος αυτών των πράξεων (παράγραφοι 1-2) σκόπευε να προσπορίσει στον εαυτό του ή σε άλλον περιουσιακό όφελος βλάπτοντας τρίτον ή σκόπευε να βλάψει άλλον τιμωρείται με κάθειρξη μέχρι δέκα ετών εάν το συνολικό όφελος ή η συνολική ζημία υπερβαίνουν το ποσό των 120.000 ευρώ". Στο αντίστοιχο άρθρο 216 παρ. 1 και 3 του Ν.Π.Κ. ορίζεται, ότι: "1. Όποιος καταρτίζει πλαστό ή νοθεύει έγγραφο με σκοπό να παραπλανήσει με τη χρήση του άλλον σχετικά με γεγονός που μπορεί να έχει έννομες συνέπειες τιμωρείται με φυλάκιση και χρηματική ποινή. 3. Αν ο υπαίτιος αυτών των πράξεων (παράγραφοι 1-2) σκόπευε να προσπορίσει στον εαυτό του ή σε άλλον περιουσιακό όφελος βλάπτοντας τρίτον ή σκόπευε να βλάψει άλλον, και το συνολικό όφελος ή η συνολική ζημία υπερβαίνει τις 120.000 ευρώ τιμωρείται με κάθειρξη έως δέκα έτη και χρηματική ποινή". Από τις άνω διατάξεις προκύπτει, ότι, ομοίως, όπως κατά τον Π.Π.Κ., έτσι και κατά το Ν.Π.Κ., για τη στοιχειοθέτηση του εγκλήματος πλαστογραφίας με όφελος/βλάβη άνω των 120.000€ απαιτούνται: α)

κατάρτιση πλαστού ή νόθευση εγγράφου, β) σκοπός παραπλάνησης με τη χρήση του άλλου σχετικά με γεγονός που μπορεί να έχει έννομες συνέπειες, γ) σκοπός από τον υπαίτιο να προσπορίσει στον εαυτό του ή σε άλλον περιουσιακό όφελος βλάπτοντας άλλον, δ) σκοπός αυτού να βλάψει τρίτον και ε) το συνολικό όφελος ή η συνολική ζημία να υπερβαίνει τις 120.000 ευρώ. Η νέα διάταξη, όσον αφορά την απειλούμενη ποινική κύρωση για την κακουργηματική μορφή της πλαστογραφίας, είναι δυσμενέστερη σε σχέση με την παλαιά, αφού προβλέπει σωρευτικά ποινή κάθειρξης έως δέκα (10) έτη και χρηματική ποινή, ενώ υπό τον Π.ΠΚ προβλεπόταν μόνο ποινή καθειρξεως έως δέκα (10) έτη, είναι όμως (η νέα διάταξη) ευμενέστερη, όσον αφορά τη χρήση του πλαστού εγγράφου, αφού με τον ισχύοντα ΠΚ δεν αποτελεί πλέον επιβαρυντική περίσταση, όπως προβλεπόταν στο εδ. β' της παρ. 1 του άρθρου 216 του Π.ΠΚ, αλλά αυτοτελή πράξη προβλεπόμενη από τη διάταξη της παρ. 2 του ίδιου άρθρου, σύμφωνα με την οποία «με την ίδια ποινή τιμωρείται όποιος για τον παραπάνω σκοπό εν γνώσει χρησιμοποιεί πλαστό ή νοθευμένο έγγραφο». Έτσι, η χρήση του πλαστού εγγράφου από τον πλαστογράφο δεν αποτελεί πλέον επιβαρυντική περίσταση, ώστε να λαμβάνεται υπόψη κατά την επιμέτρηση της ποινής για την αύξηση αυτής, αλλά αυτοτελή αξιόποινη πράξης που συρρέει φαινομενικά όταν ακολουθεί την πλαστογραφία και απορροφάται από αυτήν (ΑΠ 441/2021). Σύμφωνα δε με την κρατούσα υπό την ισχύ του παλαιού ΠΚ άποψη, που παραμένει και με το νέο ΠΚ επίκαιρη, η απορροφηθείσα χρήση του πλαστού από τον ίδιο τον πλαστογράφο αναβιώνει, όταν αυτός δεν μπορεί για οποιοδήποτε λόγο να τιμωρηθεί για την απορροφώσα πλαστογραφία εξαιτίας αθώωσης, παραγραφής και μάλιστα ανεξαρτήτως αν η χρήση έγινε πριν ή μετά τη συμπλήρωση του χρόνου αυτής (Ολ ΑΠ 1284/1992). Ακριβώς, για το ενδεχόμενο της αναβίωσης και για να καταστεί χωρίς προβλήματα δυνατή η επιτρεπτή μεταβολή της κατηγορίας, θα πρέπει στην τελευταία (περί πλαστογραφίας) να περιγράφεται η πράξη της χρήσης του πλαστού ως ιστορικό γεγονός (ΑΠ 1026/2022). Περαιτέρω, με την παρ. 1 του άρθρου 14 Ν. 2721/1999, στο άρθρο 98 του προϊσχύσαντος ΠΚ προστέθηκε και δεύτερη παράγραφος που έχει ως εξής: «Η αξία του

αντικειμένου της πράξεως και η περιουσιακή βλάβη ή το περιουσιακό όφελος που προκύπτουν από την κατ' εξακολούθηση τέλεση του εγκλήματος λαμβάνονται συνολικά υπόψη αν ο δράστης απέβλεπε με τις μερικότερες πράξεις του στο αποτέλεσμα αυτό. Στις περιπτώσεις αυτές ο ποινικός χαρακτήρας της πράξεως προσδιορίζεται με βάση τη συνολική αξία του αντικειμένου και τη συνολική περιουσιακή βλάβη ή το συνολικό περιουσιακό όφελος που ανάλογα με το έγκλημα επήλθε ή σκοπήθηκε». Με τη διάταξη αυτή (με την οποία είναι όμοια η διάταξη της δεύτερης παραγράφου του άρθρου 98 και του ισχύοντος από 1-7-2019 νέου ΠΚ), η οποία εφαρμόζεται από 3-6-1999, όταν άρχισε να ισχύει ο ανωτέρω νόμος 2721/1999, στις προσβάλλουσες περιουσιακά έννομα αγαθά αξιόποινες πράξεις, α) καταλύεται η ευνοϊκότερη για τον κατηγορούμενο αυτοτέλεια των μερικότερων πράξεων του κατ' εξακολούθηση εγκλήματος και παρέχεται η δυνατότητα βαρύτερου εκ των υστέρων χαρακτηρισμού των επιμέρους πράξεων από εκείνον που αντιστοιχούσε σ' αυτές κατά το χρόνο τέλεσής τους και β) για το χαρακτηρισμό του εγκλήματος αυτού ως κακουργήματος ή πλημμελήματος λαμβάνεται υπόψη το συνολικό όφελος ή η συνολική ζημία, ενώ ο αθροιστικός αυτός υπολογισμός ήταν προηγουμένως ανεπίτρεπτος για το σκοπό αυτό (Ολ. ΑΠ 5/2002).

...

Περαιτέρω, η περιγραφή, στο αιτιολογικό και διατακτικό της προσβαλλόμενης απόφασης της εκ μέρους της αναιρεσείδουσας ύστερης χρήσης των καταρτισθέντων απ' αυτήν πλαστών εγγράφων, ως ιστορικού γεγονότος, ήταν σύμφωνα και με όσα προεκτέθηκαν στην προηγηθείσα νομική σκέψη, απαραίτητη για το ενδεχόμενο της αναβίωσης της χρήσης των πλαστών, ως αυτοτελούς αδικήματος.

...»